

ДНІПРОВСЬКЕ
МІЖРЕГІОНАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ
МІНІСТЕРСТВА ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ

Розмежування нормативних та індивідуальних актів: критерії визначення та практичні аспекти державної реєстрації

Відділ державної реєстрації
нормативно-правових актів
Дніпровського міжрегіонального
управління Міністерства юстиції
України

проспект Дмитра Яворницького, 21 -А,
м. Дніпро, 49619

Розмежування нормативних та індивідуальних актів: критерії визначення та практичні аспекти державної реєстрації

- Розмежування нормативних та індивідуальних актів є одним із ключових питань у сфері нормотворчої діяльності органів державної влади.
- Від правильного визначення правової природи акта залежить необхідність його подання на державну реєстрацію.
- На практиці часто виникають ситуації, коли акти формально мають ознаки індивідуальних, але за змістом містять нормативні положення.
- Неправильна кваліфікація акта може призвести до порушення законодавства, відмови у державній реєстрації або визнання акта незаконним.
- Тому визначення характеру акта повинно здійснюватися на основі аналізу його змісту, а не лише назви.

Поняття нормативного та індивідуального акта

Нормативно-правовий акт — це офіційний письмовий документ, прийнятий уповноваженим суб'єктом, який встановлює, змінює або скасовує загальні правила поведінки

- Такі акти розраховані на невизначене коло осіб та підлягають багаторазовому застосуванню.
- Вони регулюють однорідні суспільні відносини і мають тривалий характер дії.

Індивідуальний акт — це акт, спрямований на вирішення конкретної життєвої ситуації або справи.

- Він адресований визначеному колу осіб або конкретній особі.
 - Має одноразовий характер застосування і вичерпує свою дію після виконання.
 - Основною відмінністю є те, що нормативний акт створює правило, а індивідуальний — застосовує його.
-

Критерії розмежування

- Коло осіб:

нормативний акт поширюється на невизначене коло осіб, тоді як індивідуальний — на конкретну особу або чітко визначену групу

- Характер дії:

нормативний акт застосовується багаторазово, індивідуальний — одноразово

- Зміст:

нормативний акт встановлює загальні правила поведінки, тоді як індивідуальний визначає конкретні права та обов'язки

- Мета прийняття:

нормативний акт спрямований на регулювання суспільних відносин, індивідуальний — на вирішення конкретної ситуації

- Тривалість дії:

нормативний акт діє протягом невизначеного часу, індивідуальний — до моменту виконання

Практичні проблеми у діяльності органів влади

- Наявність у одному акті як нормативних, так і індивідуальних положень
- Формальне уникнення державної реєстрації шляхом визначення акта як індивідуального
- Включення правил поведінки у документи, що повинні мати виключно індивідуальний характер
- Відсутність єдиного підходу у різних органах щодо кваліфікації актів
- Як наслідок - виникають труднощі при проведенні правової експертизи та державної реєстрації

Практичні рекомендації:

Неправильне визначення характеру акта може призвести до:

- порушення вимог законодавства щодо державної реєстрації
- відмови у державній реєстрації
- визнання акта незаконним у судовому порядку
- скасування акта або його окремих положень

Практичні рекомендації:

- здійснювати аналіз змісту акта, а не лише його назви
- перевіряти наявність ознак нормативності (загальність, багаторазовість)
- уникати поєднання нормативних та індивідуальних положень в одному акті
- у разі сумнівів — застосовувати підхід, за якого акт підлягає державній реєстрації
- забезпечувати чіткість формулювань та відповідність законодавству